

ЧОРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ

ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ

ПЛАН

- 1. Поняття про емоції та почуття.**
- 2. Класифікація емоцій, почуттів та їх вплив на психічний стан людини.**
- 3. Характеристика емоційного стану людини. Фази стресу.**
- 4. Основні емоційні розлади в пацієнтів та поведінка медичного працівника по відношенню до пацієнтів з розладом емоційного стану.**
- 5. Поняття волі і свободи волі, їх значення для практичної діяльності людини.**
- 6. Етапи вольового процесу, значення виховання, самовиховання.**
- 7. Деякі розлади рухо-вольових процесів у пацієнтів, тактика медичного працівника.**

ЕМОЦІЇ

■ **Емоції** – це переживання людини, що супроводжують її поведінку, характеризують ставлення до всього, до своєї особистості.

лат.

emoveo

– вражаю, хвилюю

ФУНКЦІЇ ЕМОЦІЙ

- **Сигнальна функція** сигналізує про користь або шкоду для організму того чи іншого стимулу, явища, які позначаються певним знаком (позитивним або негативним) ще до того, як їх буде усвідомлено, логічно оцінено.
- **Регуляторна функція** забезпечує спрямованість та інтенсивність поведінки людини
- **Комунікативна функція** за допомогою емоцій ми спілкуємось один з одним
- **Експресивна** виражає внутрішні переживання індивіда у зовнішніх формах – міміці, жестах, особливостях мовлення та ін.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙ В ОНТОГЕНЕЗІ

I ЕТАП – у новонароджених – переважання інстинктів і перш за все інстинкту самозбереження (включаючи харчовий)

II ЕТАП – етап органічного відчущання – виникнення нестійких образних уявлень про дійсність з переживанням дитиною задоволення/незадоволення, приємного/неприємного і т.д. Із цих відчущтів формується відношення дитини до близьких

III ЕТАП – з 3 – 4 років до 12 – 14 років – етап епікритичних емоцій і органічних потреб – зберігається зв'язок емоцій що розвиваються з органічними потребами

IV ЕТАП – з 10 – 12 років до 22 років – етап самостійного психічного вираження – «коркові емоції»

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙ У ФІЛОГЕНЕЗИ (Теодюль Рібо)

1-й етап – ПРОТОПЛАЗМАТИЧНИЙ (досвідомий) –
емоції виражаються в змінах подразливості тканин

2-й етап – ПОТРЕБ – з'являються перші ознаки
переживання задоволення/незадоволення

3-й етап – ПРИМІТИВНИХ ЕМОЦІЙ – емоції органічного
характеру: біль, гнів, статеве відчуття

4-й етап – АБСТРАКТНИХ ЕМОЦІЙ – моральні,
інтелектуальні, етичні, естетичні

ОСНОВНІ ВІДТІНКИ ЕМОЦІЙ

удивление

отвращение

страх

счастье

гнев

печаль

Основные эмоции (по П.Экману)

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕМОЦІЙ

За тоном переживань

ПОЗИТИВНІ

(задоволення , радість)

НЕГАТИВНІ

(печаль, розчарування)

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕМОЦІЙ

За рівнем спрямування

НИЖЧІ

філогенетично давніші
(задоволення відчуття
голоду, спраги, статевого
відчуття)

ВИЩІ

філогенетично більш
молоді
(естетичні, етичні,
моральні)

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕМОЦІЙ

За тону́сом організму

СТЕНІЧНІ

– підвищують
життєдіяльність
організму

АСТЕНІЧНІ

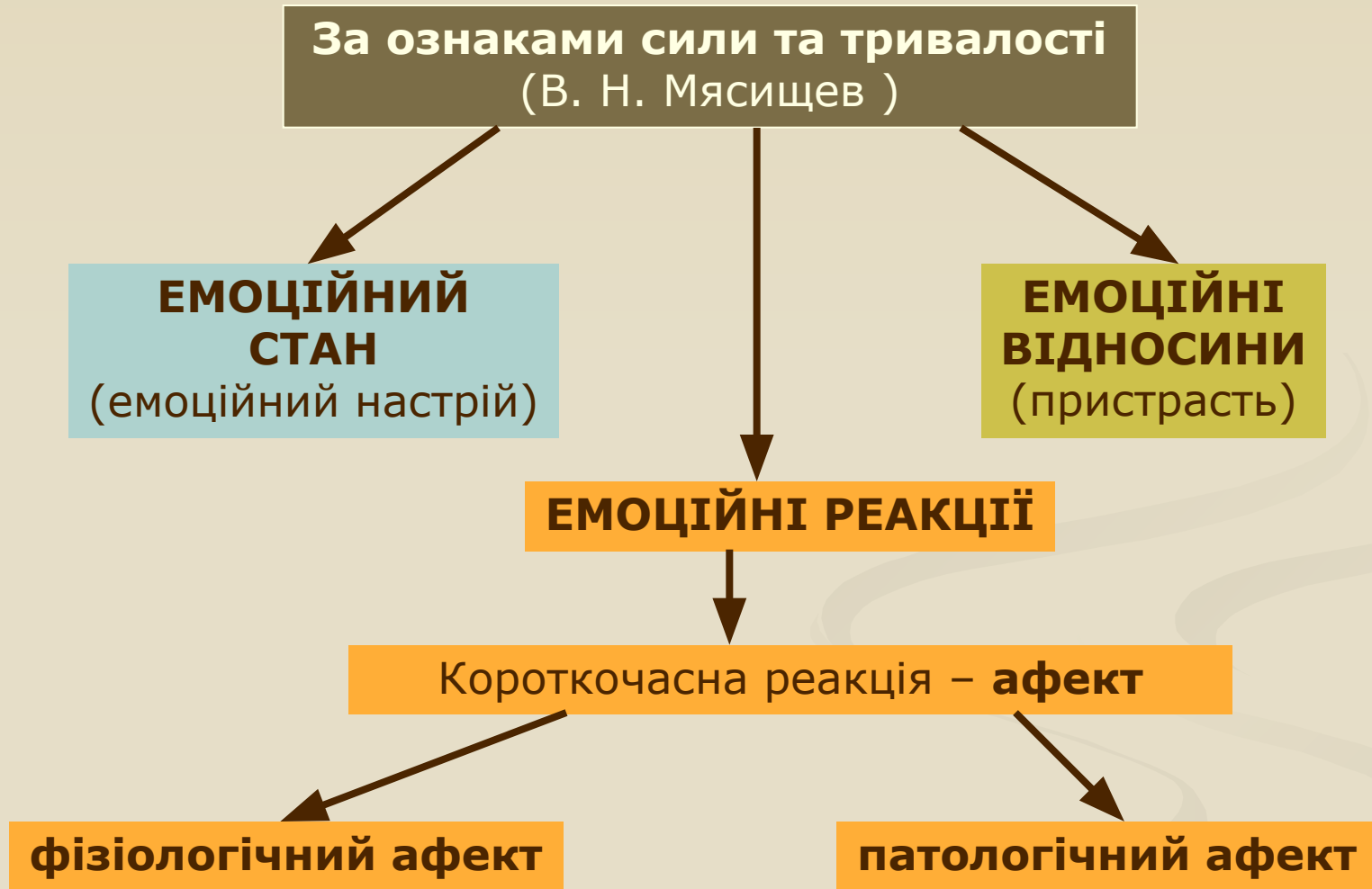
– знижують
життєдіяльність
організму

СТРЕСОВІ

– дистрес, еустрес

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕМОЦІЙ

Дефініція та види афектів

- **Афект** – особливий емоційний стан людини, що представляє собою надзвичайно сильне короточасне емоційне збудження, спалах емоцій (страх, гнів, лють, відчай), бурхливо протікає і характеризується раптовістю виникнення, короткочасністю, вираженими змінами свідомості, порушенням вольового контролю над діями.
- При **фізіологічному афекті** стан, що виникає представляє собою інтенсивну емоцію, яка домінує в свідомості людини, знижує її контроль над своїми вчинками, характеризується звуженням свідомості, певним гальмуванням інтелектуальної діяльності.
- **Патологічний афект** характеризується повним запамороченням свідомості та неконтрольованою імпульсивною дією, частіше агресивно-деструктивного характеру.

ПОЧУТТЯ

- Почуття – людські узагальнені переживання, ставлення до потреб, задоволення чи незадоволення яких зумовлює позитивні або негативні емоції – радість, любов, гордість або сум, гнів, сором тощо.

ВІДМІННОСТІ ЕМОЦІЙ І ПОЧУТТІВ

Емоції

- Емоції – це реакції, які викликаються певними епізодичними впливами або внутрішніми станами організму.
- Емоції – це прості переживання, пов'язані з задоволенням або незадоволенням органічних потреб.
- Емоції пов'язані з першою сигнальною системою.

Почуття

- Почуття – це стале емоційне ставлення різних сторін оточуючої дійсності.
- Почуття пов'язані з вищими духовними потребами, що виникли в ході історичного розвитку людства.
- Почуття пов'язані з другою сигнальною системою.

Емоційні стани - психічні стани, які виникають у процесі життєдіяльності суб'єкта і визначають не тільки рівень інформаційно-енергетичного обміну, але і спрямованість поведінки. Емоції керують людиною набагато сильніше, ніж це здається на перший погляд.

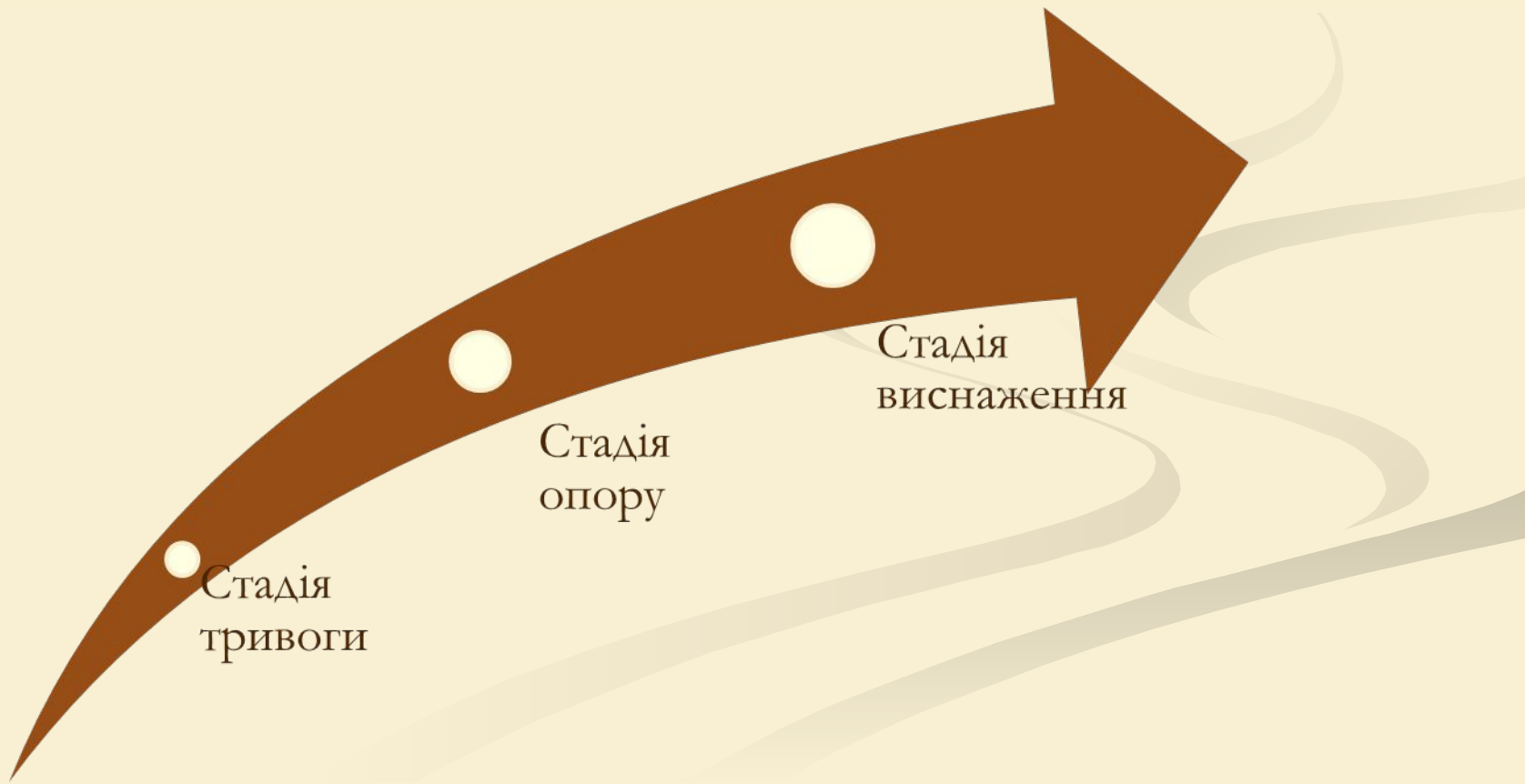
ОСНОВНІ ЕМОЦІЙНІ СТАНИ

- 1) Інтерес – хвилювання;
- 2) Радість;
- 3) Горе – страждання, гнів, провина, огида, презирство, страх, сором, здивування.

СТРЕС

- Стрес – неспецифічна відповідь організму на будь-яку зміну умов, які потребують пристосування.

Стадії розвитку стресу

РОЗЛАДИ ЕМОЦІЙ

ВОЛЯ

- **Воля** – психічний процес усвідомленої та ціленаправленої регуляції людиною своєї діяльності і поведінки для досягнення поставленої цілі

РІЗНОВИДИ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ

- **ціленаправленість**

- **самостійність**

- **ініціативність**

- **витримка**

- **самоконтроль**

- **наполегливість**

- **рішучість**

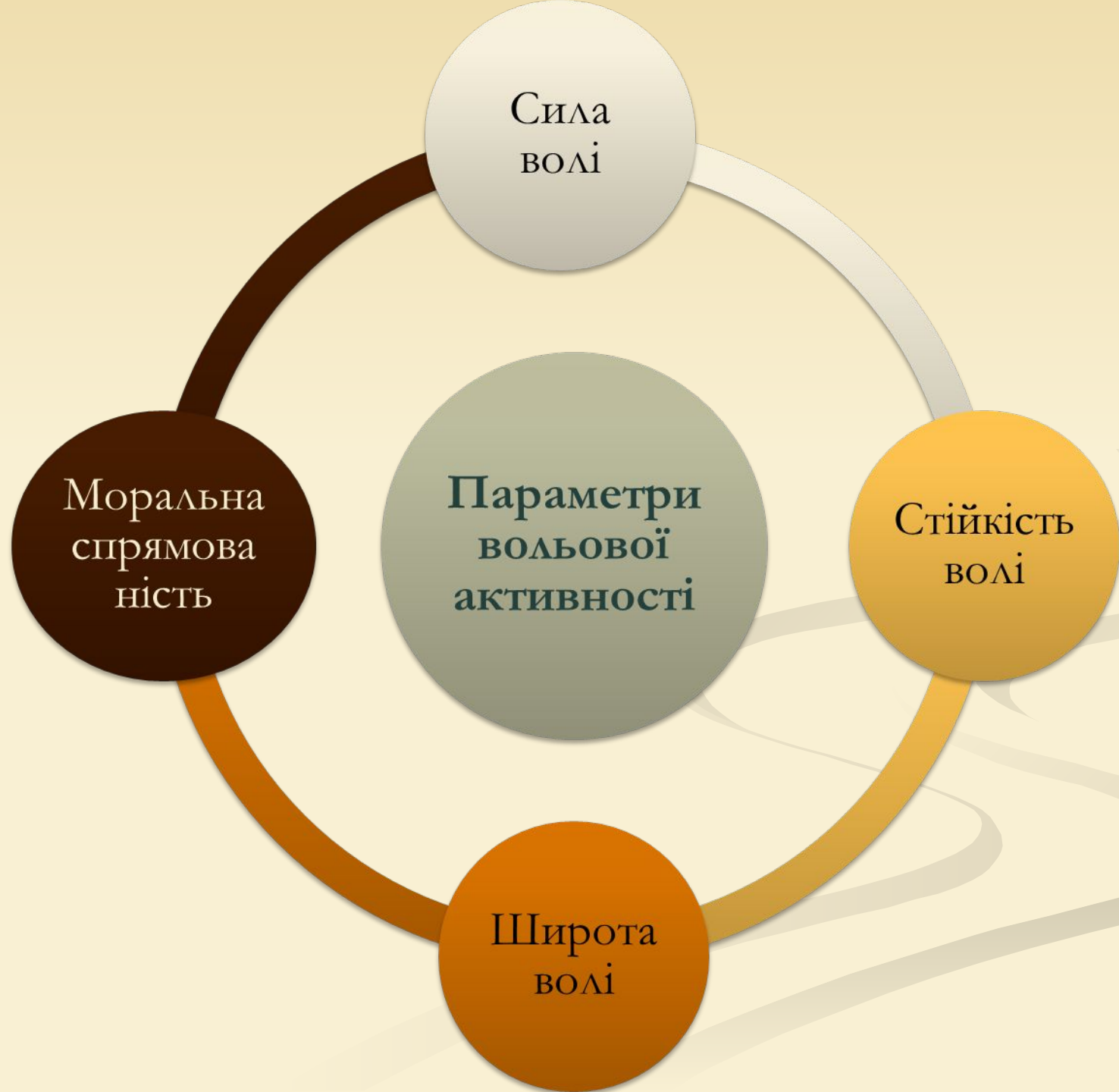
ЕТАПИ ВОЛЬОВОГО ПРОЦЕСУ

■ Потяг, бажання

■ боротьба мотивів

■ прийняття рішення, вибір

■ здійснення рішення

РОЗЛАДИ ЕФЕКТОРНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ

ПОТЯГИ

- **Потяг** – первинний, інстинктивний, емоційний прояв потреб людини (філогенетично – давніше, ніж воля);

**Усвідомлені
потяги –
бажання**

РОЗЛАДИ ПОТЯГІВ (ІНСТИНКТІВ)

РОЗЛАД ХАРЧОВИХ ПОТЯГІВ

```
graph TD; A[РОЗЛАД ХАРЧОВИХ ПОТЯГІВ] --> B[ПОСИЛЕННЯ]; A --> C[ОСЛАБЛЕННЯ]; B --> D[БУЛІМІЯ - посилення апетиту]; B --> E[ПОЛІФАГІЯ - ненажерливість]; C --> F[АНОРЕКСІЯ - втрата відчуття голоду];
```

ПОСИЛЕННЯ

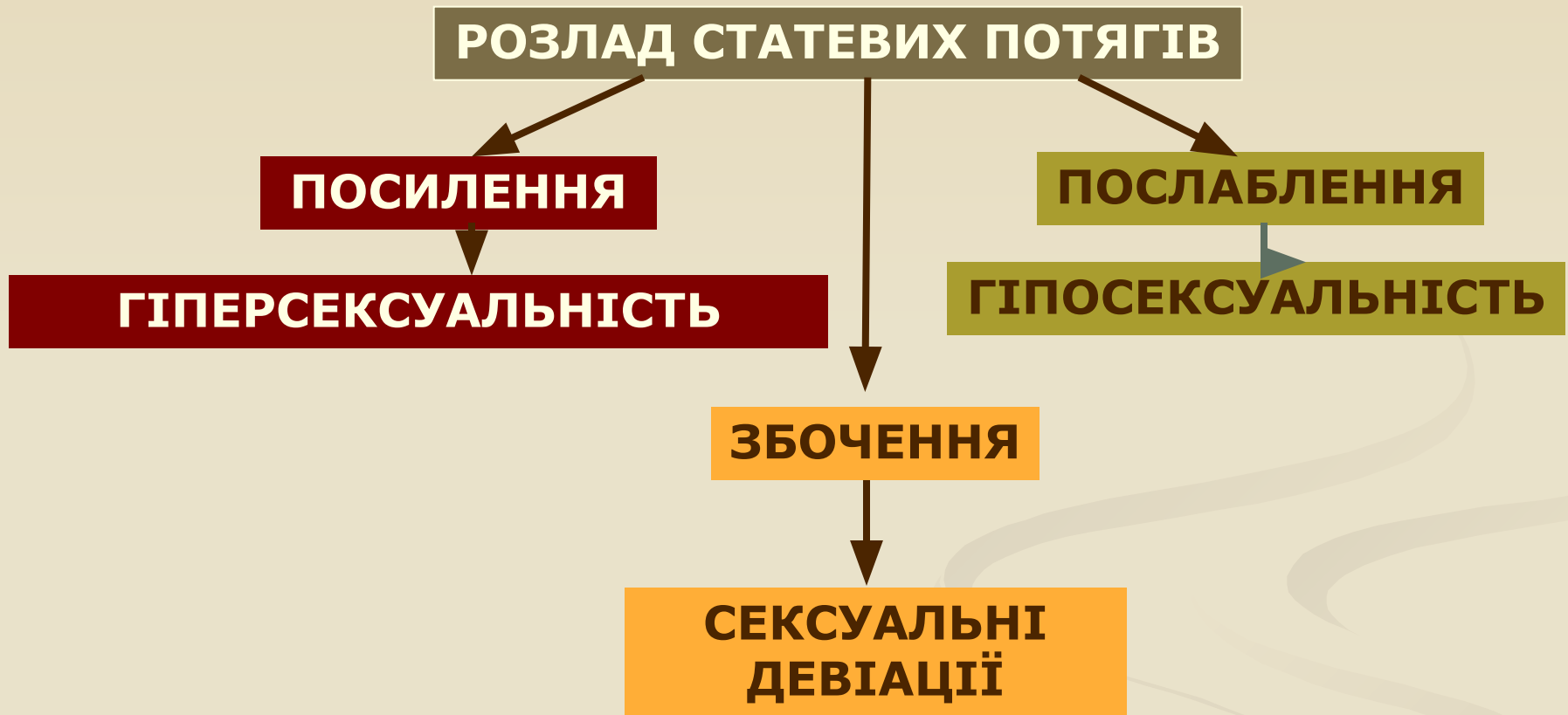
БУЛІМІЯ
- посилення
апетиту

ПОЛІФАГІЯ
- ненажерливість

ОСЛАБЛЕННЯ

АНОРЕКСІЯ
- втрата відчуття голоду

РОЗЛАДИ ПОТЯГІВ (ІНСТИНКТІВ)

РОЗЛАДИ ПОТЯГІВ (ІНСТИНКТІВ)

Перекручення потягу

```
graph TD; A[Перекручення потягу] --> B[Розлад інстинкту самозбереження]; A --> C[Перекручення статевого потягу]; C --> D[Імпульсивні потяги і дії]; D --> E[піроманія]; D --> F[дромоманія]; D --> G[клептоманія];
```

Розлад інстинкту самозбереження

Перекручення статевого потягу

Імпульсивні потяги і дії

піроманія

дромоманія

клептоманія

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!